

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 118/2025 vp) -Neuvolan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveystarkastukset Perustuslakivaliokunta 8.10.2025

Sini Huikuri, lakimies
Outi Äyräs-Blumberg, neuvotteleva virkamies
Eveliina Ignatius, lakimies
Minna Lohtander, erityisasiantuntija
Sosiaali- ja terveysministeriö

Yleistä

- Uudistuksessa terveystarkastusten määrääjoista säädettäisiin jatkossa asetuksessa. Terveystarkastusten määräajasta ehdotetaan säädettäväksi opiskeluterveydenhuollon terveystarkastuksesta, johon sisältyy arvio palveluskelpoisuudesta, sekä 70 a §:ssä sähköisestä terveystarkastuksesta.
- Uudistus koskee neuvolan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon määräaikaisten terveystarkastusten ajankohtia. Tarkemmasta ajankohdasta säädettäisiin jatkossakin asetuksella. Sähköinen terveystarkastus olisi käytössä toisen asteen opiskeluterveydenhuollossa.
- Uudistuksessa ei muuteta neuvolan tai kouluterveydenhuollon terveystarkastusten määriä lukuun ottamatta suun terveydenhuoltoon lisättävää yhtä tarkastusta 9-vuotiaille. Opiskeluterveydenhuollossa säilyisi oppivelvollisuusikäisille toisella asteella 1 terveydenhoitajan määräaikainen terveystarkastus ja lääkärin terveystarkastukseen yhdistettäisiin Puolustusvoimien ennakkoterveystarkastus. Aikuisille terveystarkastus olisi jatkossa tarpeen mukaan järjestettävä.
- Asiasta säädettäisiin terveydenhuoltolaissa (sekä asetuksessa neuvolapalveluista sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta), asevelvollisuuslaissa (sekä asepalveluksesta annettu asetus) ja naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetussa laissa (sekä asetuksessa).

- Terveystarkastuslain 15 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohdassa ja 16 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohdassa ehdotetaan käytettäväksi terveystarkastuksien ajankohdasta ilmaisia määräajoin sekä yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Terveystarkastuslain 17 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädettäisiin ensimmäisenä vuonna tehtävästä terveystarkastuksesta ja tarpeen mukaisesta terveystarkastuksesta.
- Terveystarkastuslain 15 ja 16 §:ssä vähimmäismääristä säädettäisiin edelleen asetuksessa lukuun ottamatta suun terveystarkastukseen lisättävää yhtä tarkastusta, mutta tarkastusten ajankohtia täsmennettäisiin.
- Koulu- ja opiskeluympäristön tarkastukset muuttuisivat 3 vuodesta 4 vuoteen.

Perustuslainmukaisuus

- PL 80 §: lailla säädettäisiin yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan.
- Ehdotettu asetuksenantovaltuus on perustuslain edellyttämällä tavalla tarkkarajainen ja sen voidaan katsoa täyttävän perustuslain vaatimukset.
- PL 19 §: säännöksissä on turvattu riittävät terveystalvelut neuvolassa sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa. Perusoikeudet huomioidaan riittävästi tavallisen lainsäädännön muodostaman kokonaisuuden pohjalta. Arvioitaessa muuta terveydenhuollon palvelujen sääntelyä, terveydenhuoltolaissa ei muiltakaan osin säädetä yksittäisen palvelun antamisen yksityiskohdista samalla tarkkuudella.
- PL 127 §: opiskeluterveydenhuollossa koko ikäluokalle toteutettavalle palveluskelpoisuuden arvioinnille ei pitäisi olla estettä, koska naisille se on edelleen vapaaehtoista.

Sähköinen terveystarkastus

- Opiskeluterveydenhuollossa käyttöön otettaisiin sähköinen terveystarkastus, jotta se tukee terveydenhuollon ammattihenkilöä aikatauluttamaan määräaikaisen terveystarkastuksen ensimmäiselle tai toiselle opiskeluvuodelle sekä opiskelijaa hakeutumaan suun terveystarkastukseen yksilöllisen tarpeen mukaan.
- Aikuisopiskelijoille tehtäisiin tarpeen mukaan terveystarkastus sähköisen terveystarkastuksen perusteella.
- Lääkärintarkastus sisältäisi palveluskelpoisuuden arvioinnin sinä vuonna, kun opiskelija täyttää 18 vuotta. Sähköisen terveystarkastuksen tietoja voidaan hyödyntää lääkärin terveystarkastuksessa.
- Terveystarkastus tulee järjestää tarpeen mukaan esimerkiksi paperisena, mikäli henkilö ei pysty täyttämään kyselyä sähköisesti.

Tietosuojavaikutukset

- Sähköistä terveystarkastusta kehitetään kansallisesti. Kehittämisessä otetaan huomioon tietoturva, tietosuojat sekä muut lainsäädännön vaatimukset.
 - Valtakunnallisesti yhdenmukainen toteutus turvaa samalla rekisteröidyn oikeuksia, kun perusteet ja tekninen toteutus ovat koko maassa samat.
- Rajattu tietopohja: Terveystarkastuksen tarpeen ja ajankohdan määrittelyssä käytetään vain opiskelijan sähköiseen terveystarkastukseen antamia vastauksia, eikä tarkastusten tarpeen määrittelyssä tai kohdentamisessa yhdistetä kyselyvastauksia muihin rekisterissä oleviin potilastietoihin.
- Arkaluontoisten henkilötietojen käsittelystä säädettäisiin tässä yhteydessä täsmällisesti ja tarkkarajaisesti oikeasuhtaisen tavoitteen saavuttamiseksi. Terveystarkastuksen prosesseja on välttämätöntä tukea teknologialla, jolla mahdollistetaan terveystarkastuksen resurssien kohdentaminen ja resurssien riittävyyden turvaaminen.

Voimaantulon vaiheistaminen

- 1.1.2026 voimaan pääsääntöisesti terveydenhuoltolaki, henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annettu laki ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki.
- Sähköinen terveystarkastus voimaan 1.9.2026. Asevelvollisuuslain muutokset pääosin voimaan 1.1.2027 ja naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain muutokset voimaan 1.1.2027. Opiskeluterveydenhuoltoon yhdistettäisiin ennakkoterveydentarkastus 1.1.2027 ja käytössä olisi Puolustusvoimien oma terveystarkastus. Ensimmäinen sähköisen terveystarkastuksen perusteella tehtävä ennakkoterveydentarkastus tapahtuisi vuonna 2028.

Taloudelliset vaikutukset

- Arvio valtion talouden vahvistumisesta, miljoonaa euroa

	2026	2027	2028
Hyvinvointialueet	2,55	10,02	10,02
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos		-0,6	-0,6
Puolustusvoimien 4,9 miljoonan euron korvauksien (voi vielä tarkentua) rahoituksen siirto hyvinvointialueille		Kustannus-neutraali siirto	Kustannus-neutraali siirto
Yhteensä	2,55	9,42	9,42

Kiitos!

Sosiaali- ja
terveysministeriö